

Handleiding Avondwake

INHOUDSOPGAVE

Opening	4
<i>Woord van welkom</i>	4
Welkom 1	4
Welkom 2 (bij een kind) (Marinus van den Berg)	5
Welkom 3	6
Welkom 4	6
<i>Lichtsymboliek</i>	7
Gebed 1	7
Gebed 2	7
Gebed 3	7
Gebed 4	7
<i>Openingsgebed</i>	7
Gebed 1	7
Gebed 2	8
Gebed 3	8
Gebed 4	8
Gebed 5	9
Dienst van het woord	10
<i>Lezing / Gedicht</i>	10
Handen	10
Levensboom	10
Ik liep over het strand	11
Het verhaal van de rode roos	11
Als je je vader verliest.	12
Als je je moeder verliest.	12
Voor mijn lieve oma	13
Liefde en vriendschap	13
Geen kind meer (Karin Bloemen)	14
Afscheid nemen	14
Eeuwig leven voor jou	15
Alleen blijven	15
In Diene Haand	16
<i>Schriftlezing</i>	17
Uit de profeet Jesaja (25, 6a. 7-9)	17
Uit de brief van Paulus aan de christenen van Tessalonika (4, 13-14.17b-18)	17
Uit de brief van Paulus aan de christenen van Rome (6, 3-9)	17
Spreuken 31 Loflied op de sterke vrouw	17
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs (5, 1-12a)	18
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs (11, 25-30)	18
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (8, 22-25)	18
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (23, 33.39-43)	18
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (6, 37-40)	19
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (11, 17-27)	19
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (12, 23-25)	19

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (14, 1-6)	19
Uit de openbaring van Johannes (14, 13)	19
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (15, 12-17)	19
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (24, 13-35)	19
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (24, 13-35}	20
<i>In memoriam</i>	20
<i>Collecte</i>	20
Gebeden	21
<i>Voorbede</i>	21
Voorbede 1	21
Voorbede 2	22
Voorbede 3	23
Voorbede 4	24
<i>Onze Vader / Wees gegroet</i>	25
Afsluiting	26
<i>Slotgebed</i>	26
Gebed 1	26
Gebed 2	26
Gebed 3	26
<i>Zegenbede</i>	26
Gebed 1	26
Gebed 2	27
Gebed 3	27
<i>Mededelingen</i>	27

OPENING

WOORD VAN WELKOM

Welkom 1

Dagen van onrust liggen achter ons.
Dagen tussen hoop en vrees.
Opgeschrikt zijn we door de dood.
Toch nog opgeschrikt.
Zo vaak is de dood nog weer onverwacht.
Vooral nu het gaat om de dood van een van de onzen.
De dood van jou . . . die wij zo goed hebben gekend.
Die wij kenden als een mens uit onze buurt, van ons werk.
Ieder van ons herinnert jou vanuit de eigen persoonlijke betrokkenheid.

(Marinus van den Berg)

Dagen van regelen liggen achter ons.
Oververmoeid zijn we soms in slaap gevallen.
De nachten waren anders.
Verdriet stroomde soms als een golf door ons heen.
We kunnen het ook nog niet beseffen.
Het is nog zo onwerkelijk.
Zoveel moest geregeld worden.
Tussendoor vertelden we verhalen.
Het leven van . . . is nu voor ons herinnering aan het worden.
Zo zal het doorgaan.
In het hart van de liefde.

Dagen van vertellen, van zoeken naar woorden.
Dagen van soms huilen en soms zelfs lachen liggen achter ons.
Nu zijn we hier op deze avond.
De dagen zijn anders.
Deze avond is anders.
Deze avond kunnen we . . . nog eens zien.
De laatste groet brengen.
Eerbiedig kijken en getroffen worden door de rust na de onrust.
Wie ons wil laten weten van zijn meeleven, kan zijn naam opschrijven.
Met je hand laat je weten dat ook jouw hart
geraakt is om het sterven van . . .

Na deze dagen zijn we naar hier gekomen.
Naar deze plaats waar nieuw leven wordt begroet en het water van het doopsel stroomt.
Deze plaats waar elk jaar weer het licht door de duisternis heen wordt binnengedragen.
Deze plaats waar woorden van trouw en liefde voor dagen van vreugde en dagen van verdriet worden
uitgesproken.
Deze plaats waar wij morgen . . . in het midden zullen plaatsnemen voor de Tafel van de Liefde met
Brood en Beker.

Tot hier zijn we gekomen,
ieder vanuit zijn eigen huis en met zijn eigen
gedachten en gevoelens in dit huis samen.

Ieder is hier welkom.
Samen willen we nu tot die andere rust komen in onszelf.
Die rust en stilte die ons dichterbij brengt,
die ons onze pijn doet voelen.
Die ons ook in contact brengt,
met dat vermoeden dat soms als een vraag In ons leeft:
de dood zal toch niet het laatste woord hebben . . . . ?
Dat vermoeden van 't Licht dat blijft.
Dat vermoeden van een huis waar elk in vrede leven zal.
In de avond worden we stil en waken we . . . .

Welkom 2 (bij een kind)

(Marinus van den Berg)

Dagen van onrust liggen achter ons.
Zoveel pijn is in ons hart gekomen.
Zo zwaar is de pijn om een kind.
Zo tegen alles in.
We weten er geen weg mee.
Ouders niet, maar ook grootouders niet.
Meestal is het andersom,
de gewone gang in het leven.
Verbijsterd zijn wij, verdoofd nog om
de dood van jou . . . die wij nog maar zo kort kenden.
Die wij kenden als klein mensje nog in onze buurt.
Ieder van ons is hier met zichzelf.

Sommigen pijnlijk herinnerd aan een eigen kind,
kort of lang geleden . . . .

Dagen van regelen liggen achter ons.
Oververmoeid zijn we soms in slaap gevallen.
De nachten waren anders.
Verdriet stroomde soms als een golf door ons heen.
We kunnen het ook nog niet beseffen.
Het is nog zo onwerkelijk.
Zoveel moest geregeld worden.
Tussendoor vertelden we verhalen.
Het leven van . . . is nu al herinnering aan het worden.
Zo zal het doorgaan.
In het hart van de liefde.

Dagen van vertellen, van zoeken naar woorden.
Dagen van soms huilen en soms zelfs lachen liggen achter ons.
Nu zijn we hier op deze avond.
De dagen zijn anders.
Deze avond is anders.
Deze avond kunnen we . . . . nog eens zien.
De laatste groet brengen
Eerbiedig kijken.
Wie ons wil laten weten van zijn meeleven, kan zijn naam opschrijven.
Met je hand laat je weten dat ook jouw hart
geraakt is om het sterven van . . . . .
Na deze dagen zijn we naar hier gekomen.

Naar deze plaats waar nieuw leven wordt begroet en het water van het doopsel stroomt.
Deze plaats waar elk jaar weer het licht door de duisternis heen wordt binnengedragen.
Deze plaats waar woorden van trouw en liefde voor dagen van vreugde en dagen van verdriet worden
uitgesproken.

Deze plaats waar wij morgen . . . in het midden zulten plaatsnemen voor de Tafel van de Liefde met
Brood en Beker.

Tot hier zijn wij gekomen,
ieder vanuit zijn eigen huis en met zijn eigen gedachten en gevoelens in dit huis samen
ieder is hier welkom.

Samen willen we nu tot die andere rust komen in onszelf.

Welkom 3

Ik heet u van harte welkom in deze avondwake voor . . . die gestorven is.

U hebt allen de ruimte van uw eigen huis verlaten voor een samenzijn in deze kerk.

Een samenzijn met mensen die door het sterven van een dierbare nadenken over het mysterie van leven en
dood.

Een samenzijn ook met de God van de levenden door wie wij een band bewaren met . . . die we vanavond
gedenken.

Iemand die ons dierbaar is is uit ons midden heengegaan. Het komt altijd hard aan als de dood ons huis
binnentreedt. Want vanuit ons aanvoelen zouden wij goede mensen altijd bij ons willen houden.

Immers: In de nabijheid van goede mensen worden we zelf goed en mild. Goede mensen zijn een weldaad,
een zegen, zomaar van God gekregen.

En daarom willen we hier vanavond bidden voor . . . en ook voor . . . familie.

Gelovige mensen moeten elkaar vasthouden, en elkaar liefde bewijzen, vooral als er verdriet is.

Want evenals . . . geloven wij in een scheppende Vader in wie alle leven geborgen is.

Alleen dit geloof kan iets vullen van de leegte die ontstaat bij het sterven van een dierbare medemens, met wie
we al zoveel jaren in alles het leven gedeeld hebben.

Laten we in deze avondwake biddend voor . . . vragen om geborgenheid en warmte bij de Heer van alle
leven.

En voor onszelf vragen wij dat God zelf ons nabij mag zijn in de leegte die we op dit moment zo pijnlijk voelen.

Welkom 4

Welkom u allen hier vanavond in dit kleine uur van waken en bidden.

Wij weten dat menselijk leven sterfelijk is, maar toch doet het pijn en veroorzaakt het verdriet wanneer een
mens sterft.

Pijn, verdriet en medeleven hebben ons hier vanavond bijeengebracht omdat . . . gestorven is.

Maar ook geloof en hoop hebben ons hier samengebracht rond het licht en rond het oude Boek, want diep in
ons leeft de overtuiging dat niet de eeuwige duisternis het laatste woord heeft.

. . . is overgegaan naar dat land van licht en belofte waar de heilige schrift van spreekt.

Dat is misschien een schrale troost en het helpt ons niet zomaar over dit verlies heen, maar het mag en
tegenkracht zijn tegen de duisternis die ons deze dagen bekruipt.

Een land van licht wacht ons en aan deze zijde van de dood straalt het ons al tegemoet in goede en lieve
mensen die doen wat gedaan moet worden en die naast ons gaan in moeilijke dagen.

De dood van een dierbare medemens laat ons altijd weer voelen hoe broos en kwetsbaar wij mensen zijn,
zogezegd: onbeschut en machteloos tegenover de dood.

Maar tegelijk ervaren wij in deze dagen wat mensen voor elkaar kunnen betekenen aan steun en kracht. En zo
leven wij niet helemaal onbeschut maar is God rondom ons aanwezig.

Dat de dood niet het laatste woord heeft dat is een zekerheid die het leven van ons christenen draagt, want
heeft Jezus immers niet zelf voorgeleefd wat ons levenslot is?

Hij is gestorven zoals ieder mens eens zal sterven maar toch brak de dood van Jezus open in een nieuw
bestaan.

En zijn belofte zal aan ons allen eens worden: dat wij met Hem zullen verrijzen.
Toen . . . gedoopt werd met de namen . . . is er een kaars ontstoken.

LICHTSYMBOLIEK

Het ontsteken van de Paaskaars en het kaarsje bij het gedachteniskruisje

Gebed 1

Toen . . . gedoopt werd met de namen . . . is er een kaars ontstoken opdat . . . licht en warmte zou zijn, een vuur en een vonk onder de mensen.

Vandaag ontsteken wij opnieuw dit vuur en wel om wat . . . is geweest en ook altijd zal blijven.

Het vuur van de paaskaars is namelijk het vuur van eeuwig leven, van Christus liefde die groter is dan de dood.

Het vuur van onze hoop dat . . . nu veilig is bij God.

Wij ontsteken het licht van Christus in het geloof dat dit licht de duisternis overwint.

Gebed 2

Toen . . . gedoopt werd in de . . . met de namen . . . , is er een kaars ontstoken, op dat . . . een licht en warmte zou zijn voor de mensen om hem heen. Vanavond ontsteken we opnieuw deze kaars om wie . . . is geweest en voor ons altijd zal blijven.

De paaskaars is het symbool van Christus de verrezen Heer. Licht en leven, warmte en vriendschap, toekomst en vrede voor . . . Een licht als voorteken voor ons die nog onderweg zijn, toevertrouwd aan elkaars genade.

Mag ik . . . vragen om deze paaskaars aan te steken en . . . om het kruisje te plaatsen en het kaarsje aan te steken.?

Gebed 3

Nu ons leven getekend is door de dood willen we getuigen van deze mens die ons zo nabij en lief is.

Hier samen bijeen willen we elkaar tot steun zijn.

Een hand op de schouder, een arm om elkaar heen, om te voelen dat we niet alleen zijn, niet alleen verder hoeven. Want samen zijn we niet alleen.

Daarom ontsteken we een licht, een klein vlammetje, maar toch een zee van licht.

Een kaars, baken in de duisternis, anker om je aan vast te houden, lichtbron om koers op te zetten.

Een kaars, voor zolang als ze brandt een moment van aandacht voor jou.

De paaskaars wordt door . . . aangestoken

Gebed 4

Het licht van de Paaskaars, het geloof in de verrezen Christus,

de herinnering aan . . . is in dit uur een kracht en troost.

OPENINGSGEBED

Gebed 1

Wij bidden een ogenblik
voor ons die hier bijeen zijn
en midden in het leven staan
met onze vragen en verdriet
vol hoop en twijfel tegelijk.
Kan het waar zijn
dat leven uit dood ontstaat,
licht uit duisternis
dat verdriet geen wanhoop wordt?

Dat wij -in het zicht van de dood-
elkaar mogen vasthouden
en zoekend en tastend,
twijfelend en vermoedend zeggen
dat Hij die ons het leven gaf
ons zal blijven dragen;
ons niet zal laten vallen in het niets
maar ons zal vergezellen door alle dood heen. Amen.

Gebed 2

God, Gij die de eeuwige zijt,
Gij zijt van alle tijden,
maar wij mensen wij gaan voorbij.
Broos en breekbaar zijn wij.
En als ons aardse leven is beëindigd,
rest ons nog enkel toekomst bij U.
Daarom bidden wij tot U
omwille van . . . . die zijn/haar leven heeft voltooid.
Bewaar de liefde en de trouw die wij van hem/haar kennen, bewaar zijn/haar goede naam in uw hart.
Wees licht en vrede voor . . . .
en haal . . . . uit onze tijd
naar de toekomst die van U is. Amen.

Gebed 3

Goede God ons verdriet is groot
nu wij afscheid nemen van . . . .
Maar wij zijn ook naar deze plek gekomen om U te danken voor al het goede
dat . . . . ons bracht en nog brengen zal;
want wij geloven dat leven sterker is dan de dood en dat het licht de duisternis overwint.
. . . . zal blijvend in ons midden zijn.
Moge ons samenzijn hier en nu ons verdriet draaglijk maken, onze pijn om het afscheid verzachten en ons
geloof in U versterken. Amen.

Gebed 4

God van het leven, God van de dood,
met pijn en verbijstering
zoeken wij naar woorden,
naar troost en naar steun.
Met dit afgebroken leven
weten wij ons geen raad.
Verdrietig en machteloos
leggen wij het in uw handen
en geven wij het over aan uw liefde.
Kom ons te hulp
en geef ons aan elkaar terug
opdat wij verder mogen gaan
waar . . . . ons achterliet.
Moge het zo zijn. Amen

Gebed 5

Geraakt door dit sterven
zijn we hier bij elkaar
om in verbondenheid
ons vertrouwen in het leven uit te spreken.
Getroffen door de dood
zoeken we elkaar op
om met onze aanwezigheid uit te drukken
dat mensen, mensen nodig hebben.
Geroerd door dit sterven
denken we aan Jezus Christus, onze toekomst.
Dat zijn leven ons mag blijven bezielen
en we licht mogen zien in deze donkere dagen. Amen.

DIENST VAN HET WOORD

LEZING / GEDICHT

Handen

Zolang er handen zijn
handen die willen geven
zolang voelt de mens zich veilig
geborgd bij de ander.

Zolang er handen antwoorden
op uitgestoken, vragende handen
zolang blijft de mens hopen
verlangen naar uitkomst.
Zolang er handen zijn
handen die laten voelen
dat er nog leven in je is
zolang mag je niet wanhopen.

Zolang er handen zijn
handen die je brengen
via mensen naar de "Grote hand"
zolang zal Hij je vasthouden.

Levensboom

Als je aan een boom zou vragen:
hé boom, sta jij nou graag alleen?
Dan zou hij, denk ik, zeggen:
geef mij maar boompjes om me heen.

Zou je aan vader vragen:
hé vader, sta je graag alleen?
Dan zou hij, denk ik, zeggen:
geef mij maar mensen om mij heen.

Als je aan een boom zou vragen:
aan wie geef jij het leven door?
Dan zou hij, denk ik, zeggen:
daar heb ik nou mijn takken voor.

Zou je aan je moeder vragen
aan wie geef jij het leven door?
Dan zou ze, denk ik, zeggen:
ja kijk daar heb ik jou nou voor.

Zou je aan oma vragen:
jouw leven, waar komt dat vandaan?
Dan zou ze, denk ik, zeggen:
van oma's die niet meer bestaan.

Dus bomen zijn als mensen:
geen van twee staat graag alleen;
in kinderen en in takken,
zo groeit er leven om je heen

Jij, je vader en je moeder
dat is een soort van levensboom;
die tak een eindje verder,
dat is een tante of een oom.

Maar die opa's en die oma's
die jaren terug gestorven zijn?
Ja kijk, ik zal maar zeggen,
dat zullen wel de wortels zijn.

Ik liep over het strand

Vannacht droomde ik dat ik met God over het strand liep.
Tegen de lucht tekenden zich tafereelen uit mijn leven af.
Het viel mij op dat bij elk tafereel twee paar voetstappen in het zand stonden,
het ene paar van mij, het andere paar van God.
Toen het laatste tafereel van mijn leven oplichtte, keek ik achterom.
Het viel me op dat dikwijls op mijn levenspad maar één paar voetstappen te zien was, en wel precies op de
meest dorre en trieste momenten van mijn leven.

Ik wendde mij tot God en verweet Hem:

"U hebt gezegd dat U altijd met mij mee zou lopen..... Ik begrijp niet waarom U mij in tijden, dat ik U het meest
nodig had, in de steek hebt gelaten"!

Toen antwoordde God mij;

"Mijn dierbaar kind, ik zou je nooit in de steek laten in tijden van lijden en beproeving. Bedenk dat je dáár waar
je maar één paar voetstappen ziet, door Mij werd gedragen."

Het verhaal van de rode roos

Het begon klein en eenvoudig, maar het groeide, die kleine rode roos. Degenen aan wie de zorg voor deze roos
was opgedragen, hebben deze nieuwe scheut omgeven met toewijding en liefde, tot deze roos zelf sterk
genoeg was. Soms kwam de Heer van de tuin kijken naar het werk van zijn bemoeienis en hij ging met zorg te
werk; hij gaf ze water en mest en sommige bloemen, die extra zorg nodig hadden, plukte hij zelf. De mooie
rode roos kwam verder tot bloei en werd een juweel. De roos had oog voor andere soortgenoten en
overwoekerde ze niet en verdrong de andere planten niet. Op een gegeven ogenblikken raakten zijn doornen
verstrikt in die van een andere roos, een witte. Uit hun samenbloeien ontstonden nieuwe scheuten, die ze met
liefde omringden. Dit kleine rozenbed stond gewend naar de zon en zorgde voor geur en pracht in de tuin van
de Heer. De Heer zag en was tevreden.

Maar na verloop van jaren nam de kleur van de roos af. Ze verloor aan kracht. De heer zette zijn beste
tuinlieden in en de roos leefde op. De witte en de kleine rozen beschutten de rode roos. Zo kreeg de rode roos
weer geur en fleur. En toch verwelkte de rode roos beetje bij beetje. Het water en de kunstmest hielpen nog
weinig meer.

Toen is vier dagen geleden, de Heer van de tuin weer gekomen. Heel stil heeft hij in de morgen de roos
geplukt, vlug en zonder pijn te doen. De andere rozen waren bedroefd en zeiden: "och Heer waarom?" En de
Heer zei: "Het is goed zo, ik heb zelf de zorg voor deze mooie roos ter hand genomen. Ik zal er zelf voor
zorgen."

Als je je vader verliest.

Als je je vader verliest aan de dood,
je vader op wie je kon rekenen, bij wie je veilig was
en die zich in jou interesseerde,
je vader, met wie je praten kon,
om zo je eigen weg te vinden.

Als je je vader verliest aan de dood,
dan kan bijna niemand zeggen hoe dat voor je is,
hoe leeg het in jezelf kan zijn.

Als je je vader verliest aan de dood,
zou je hem nog even willen spreken,
hem willen zeggen hoe het met je gaat,
hoe je hem mist.

Als je je vader verliest, verlies je veiligheid en houvast.
Je wereld is niet meer als voorheen.

Als je je moeder verliest.

De dagen dat we samen onderweg waren zijn voorbij
We moeten afscheid nemen en
een stem wordt niet meer gehoord.
Haar hand zal ons niet meer groeten
en de blik van haar ogen zal de onze niet meer kruisen

Dat is waar, haar stem wordt niet meer gehoord,
maar haar woorden klinken in ons leven na.
En wat haar ogen ons ooit zeiden,
zal niemand ons ooit ontnemen

Je lijkt nu ver weg,
jij, die onze dagen en onze wegen deelde.
Maar ergens ben je dichterbij dan ooit,
want in de stilte die je nu omgeeft,
komt, als we goed luisteren, meer dan ooit tot leven
alles wat je ooit voor ons had willen zijn,
alles wat je nog tot ons zou willen zeggen.
En zo blijf je in alles wat we ooit
van jou geleerd en begrepen hebben
onvergetelijk met ons meegaan.

En we blijven je naam op handen dragen,
je welsprekende leven dankbaar ter harte nemen,
tot eens, zo hoop je wellicht,
alle leven voltooid en alle vrede volkomen zal zijn.
Want zo ruimdenkend was je wel.
Misschien worden wij het ook nog,
want wat je was en met je ogen zei,
zal ook na vandaag ruimte bij ons vinden;
Ons leven doorgroeiend blijft het met ons meegaan.
Altijd.

Voor mijn lieve oma

Ik kan niet uitleggen hoe erg ik jou mis
Maar dit is beter
Dit is beter dan pijn lijden
Dagen gaan voorbij
Maar je blijft in mijn gedachten
Het is zo eenzaam
En niets kan de pijn verzachten
Ik mis je
Was je nou maar hier
Ik zal voor altijd aan je denken
De dingen die je deed
En je bent nu veilig
Rust in vrede
En ik vergeet jou nooit
Dat is wat jij nooit verdient
Ik weet zeker dat ik jou op een dag terug zal zien
Dag lieve oma ik ga je missen

Liefde en vriendschap

Ze zeggen: 'zij is gelukkig'
'ze heeft er geen weet van'
ze leeft in een eigen wereld'

Ik weet niet welke dag het is.
Wat er gebeurt ontgaat me.
Ik word omringd door vreemden
Zijn het mijn dochters of mijn zoons?
Waar is mijn man toch?

Ik moet de aardappels schillen
Ik roep de kinderen
ze antwoorden niet...
Waar zijn ze toch
De deuren zijn gesloten.

Ze zeggen: 'komt u maar bij ons'
Vreemde stemmen omringen mij.
Waar is mijn eigen huis?

Ze zeggen: 'ze is toch gelukkig'
'ze heeft er geen weet van'
'ze leeft in eigen wereld'

Maar soms is er een man, een vrouw, een meisje.
Ze legt een arm om mijn schouder
Ze geeft me een zoen zomaar....
ze omhelst me ....
Ik voel warmte en genegenheid.
Vriendschap.

Sommige dingen raken een mens dieper,
dan besef en tijd.
Ze zijn nauwelijks onder woorden te brengen.
Ze heten: LIEFDE EN VRIENDSCHAP

Geen kind meer (Karin Bloemen)

Je leeft je eigen leven wat zij er ook van vindt
Je bent al lang geen kind meer al blijf je ook haar kind
Je wilt 'r over praten, maar niet op haar manier
Je zult haar best verdriet doen maar niet voor je plezier
Wat moet je nog met haar en met haar ouderlijk gezag
En dan opeens dan is ie er, die dag

De dag waarop je moeder sterft, dat jij wordt losgelaten
En al haar eigenschappen erft, die jij zo in haar haatte
De scherpe tong, de bokkenpruik, de zure schooljuffrouw
Die zullen ze dan binnenkort herkennen gaan in jou
En hopelijk ook de andere kant, de aardige, de zachte
Maar of je die hebt mee geërfd valt nog maar af te wachten
De dag waarna de rest een kwestie wordt van tijd en pijn
De dag waarna je nooit meer kind zult zijn

Wat al die jaren fout ging komt dan niet meer terecht
En wat je nog wou zeggen blijft eeuwig ongezegd
De machteloze frasen van je genegenheid
En dat 't niet haar schuld was en ook dat 't je spijt
De dingen die je lang niet zeggen kon en zeggen wou
En dan zo graag nog één keer zeggen zou

De dag waarop je moeder sterft, de dag die al je dagen
Van dan af aan wat grijzer verft, al hou je niks te klagen
Je hebt je goeie vrienden nog, die staan je ook dichtbij
En als je soms een minnaar zoekt dan staan ze in de rij
Maar niemand zal meer weten hoe je met je pop kon spelen
En niemand zal nog ooit je vroegste vroeger met je delen
De dag waarna je nooit meer kwetsbaar wezen kunt en klein
De dag waarna je nooit meer kind zult zijn

Afscheid nemen

Afscheid nemen
is met zachte vingers
wat voorbij is, dichtdoen
en verpakken
in goede gedachten der herinnering

Afscheid nemen
is verwijlen
bij een brok van het leven
en stilstaan op de pieken
van pijn en vreugde.

Afscheid nemen
is met dankbare handen
weemoedig meedragen
al wat waard is
niet te vergeten....

Afscheid nemen
is moeizaam de draden losmaken
en uit het spinrag der belevissen
loskomen en achterlaten
en niet kunnen vergeten.

Afscheid nemen
is het moeilijkste in het leven....

We leren het nooit.

Eeuwig leven voor jou

Ze zeggen dat je gestorven bent, en dat is ook zo.
Je handen hebben de onze en de dingen om je heen losgelaten.
Je kijkt niet meer door het raam naar het weer van vandaag.
Je luistert niet langer als er een deur opengaat
en je zegt niet meer: Kom binnen.
Je zegt de woorden niet meer, die je vroeger zei.
Het is stil geworden om je heen.
Maar toch horen we je nog spreken en zien wij
met gesloten ogen wat je deed,
toen je nog gaande en staande bij ons was.

Nee, je zou pas echt dood zijn als wij je konden vergeten
en als je, weggewist uit ons geheugen, ons niet meer
bij zou staan met raad en daad van toen.
Dat doe je dus nog als wij over jou verhalen vertellen:
hoe je het leven zag en de mensen
en wat je zou doen als je voor de vragen stond
waar wij voorkomen te staan.

Nee, alles is nog niet voorbij.
Je leeft nog in onze verhalen over jou.
Onze handen kunnen je niet meer vasthouden,
maar wel onze woorden en de ogen van ons hart.
En daar zul je leven als eens alles is volbracht
in een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.
Want als je van iemand houdt,
dan laat je die mens eeuwig leven.

Alleen blijven

Je zult maar alleen blijven, achterblijven.
Niet meer dat luisterend oor
niet meer dat oog dat je volgde,
dat oog ook, dat alles verried

van de mooiste, diepste dingen,
levend in 'n mens.

Je zult maar alleen blijven, achterblijven.
Niet meer die hand, die de jouwe zocht,
die streeelde, vasthield.
Niet meer dat hart, die pols,
kloppend voor duizend mensen
maar eerst en vooral: voor jou.

Je zult maar alleen blijven, achterblijven.
O, troostwoorden zijn er genoeg,
mensenwoorden, u kent dat wel:
't leven gaat door en de tijd heelt alle wonden
en de kinderen hebben je zo nodig.

Je zult maar alleen blijven, achterblijven.
En de Kerk? Ook lege handen?
Ja, op die ene zwaarbeladen zin na:
"Wie in Mij gelooft zal leven
al is hij ook gestorven."
"Wie in mij gelooft", dat is de kern,
daar draait de belofte om.

Je zult maar alleen blijven, achterblijven.
En in je hoofd die wonderlijke,
die ongelooflijke belofte,
uitgezegd, dat wel, door de aller geloofwaardigste mens;
Jezus van Nazareth.

In Diene Haand

Ik bin in Diene Haand o Heer!
Doe löts mie los, Doe grips mie weer!
Doe löts mie goan, Doe zets mie stil,
want alles geet noar dienen wil.
Bin ik 'e raakt in grote nood,
Doe kaans mie redden van den dood!
Ik bin in Diene Haand Heer!
Doe löst mie los, Doe grips mie ok weer!

Ik bin in Diene Haand o Heer!
Doe löts mie los, Doe grips mie weer!
Harr'ik gen' ongemak verdeend?
Was al wa'k harr' nich van Die 'leend?
'K kan zonder Die gen' tred vedan.
Mis ik de weg, wies Doe 'm mie an.
Ik bin in Diene Haand o Heer!
Doe löst mie los, Doe grips mie ok weer!

Ik bin in Diene Haand o Heer!
Doe löst mie los, Doe grips mie weer!
Als Doe an 't ean mie roopen mos,

griep mie dan vast en lo nig los,
mer trek mie op dien Vadererf
zoda'k veur eeuwig nich bederf.
Ik bin in Diene Haand o Heer!
Doe löst mie los, Doe grips mie weer!

SCHRIFTLIZING

Uit de profeet Jesaja (25, 6a. 7-9)

De Heer zal voor altijd de dood vernietigen.
Op die dag zal de Heer van de Hemelse machten
op deze berg een gastmaal aanrichten voor alle volkeren.
Op deze berg zal Hij de sluier verscheuren
die over de volkeren ligt
en de doek die alle naties bedekt.
God de Heer zal voor altijd de dood vernietigen;
Hij zal de tranen van alle gezichten afwissen,
en de schande van zijn volk wegnemen van heel de aarde.
Want zo heft de Heer besloten.
Op die dag zal men zeggen:
Dat is onze God
Wij hoopten op Hem
en Hij heft ons gered
Dit is de Heer op wie wij ons vertrouwen hadden gesteld:
laat ons blij zijn en juichen
om de redding die Hij ons heft gebracht.

Uit de brief van Paulus aan de christenen van Tessalonika (4, 13-14.17b-18)

Wij willen u niet in onwetendheid laten over het lot van hen die ontslapen zijn; gij moogt niet bedroefd zijn zoals de andere mensen, die geen hoop hebben. Wij geloven immers dat Jezus is gestorven en weer opgestaan; evenzo zal God hen die in Jezus zijn ontslapen levend met Hem meevoeren. En zo zullen wij voor altijd samen zijn met de Heer. Troost elkander dan met deze woorden.

Uit de brief van Paulus aan de christenen van Rome (6, 3-9)

Gij weet toch dat de doop waardoor wij één zijn geworden met Christus Jezus ons heeft doen delen in zijn dood? Door de doop in zijn dood zijn wij met Hem begraven, opdat ook wij een nieuw leven zouden leiden zoals Christus door de macht van zijn Vader uit de doden is opgewekt. Zijn wij één met Hem geworden door het beeld van zijn dood, dan moeten wij Hem ook volgen in zijn opstanding, in de overtuiging dat onze oude mens met Hem gekruisigd is; daardoor is aan het bestaan in de zonde een einde gekomen, zodat wij niet langer aan de zonde dienstbaar zijn. Want wie gestorven is, is rechtens vrij van zonde. Indien wij dan met Christus gestorven zijn, geloven wij dat wij ook met Hem zullen leven; want wij weten dat Christus, eenmaal van de doden verreezen, niet meer sterft: de dood heeft geen macht meer over Hem.

Spreekw 31 Loflied op de sterke vrouw

Een sterke vrouw, wie zal haar vinden?
Zij is meer waard dan edelstenen.
Haar man vertrouwt op haar en zal daar rijkelijk bij winnen.
Zij brengt hem voorspoed, geen ellende, alle dagen van haar leven.
Zij zoekt wol en linnen uit, en spint en weeft met vreugde.
Haar handen strekt zij uit naar de behoeftigen, ze geeft armen hulp.
Niemand in haar huis hoeft sneeuw te vreezen,

zij heeft hen allen warm gekleed.
Uit haar verschijning spreken kracht en waardigheid,
de dag van morgen ziet ze lachend tegemoet.
Ze spreekt wijze woorden, wat ze zegt, zijn liefdevolle lessen.
Ze waakt over haar huishouding, niets is haar onbekend.
Haar kinderen prijzen haar, haar man bejubelt haar:
“Er zijn veel sterke vrouwen, maar zij overtreft ze allemaal.”
Charme is bedrieglijk en schoonheid vergaat,
maar een vrouw met ontzag voor de Heer moet worden geprezen.
Moge zij de vruchten plukken van haar werk, mogen haar daden
worden geprezen in de poorten.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs (5, 1-12a)

In die tijd ging Jezus de berg op, toen Hij de menigte zag, en, nadat Hij zich had neergezet, kwamen zijn leerlingen bij Hem. Hij nam het woord en onderrichte hen aldus: Zalig de armen van geest want aan hen behoort het Rijk der hemelen. Zalig de treurenden want zij zullen getroost worden. Zalig de zachtmoedigen want zij zullen het land bezitten. Zalig die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. Zalig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden. Zalig de zuiveren van hart, want zij zullen God zien. Zalig die vrede brengen, want zij zullen kinderen van God genoemd worden. Zalig die vervolgd worden om de gerechtigheid, want hun behoort het Rijk der hemelen. Zalig zijt gij wanneer men u beschimpt, vervolgt en lasterlijk van allerlei kwaad beticht om mijnentwil: verheugt u en juicht, want groot is uw loon in de hemel.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs (11, 25-30)

In die tijd sprak Jezus: Ik prijs U, Vader, Heer van hemel en aarde, omdat Gij deze dingen verborgen gehouden hebt voor wijzen en verstandigen, maar ze hebt geopenbaard aan kinderen. Ja Vader, zo heeft het U behaagd. Alles is Mij door mijn Vader in handen gegeven. Niemand kent de Zoon tenzij de Vader, en niemand kent de Vader tenzij de Zoon en hij aan wie de Zoon Hem wil openbaren. Komt allen tot Mij die uitgeput zijt en onder lasten gebukt, en Ik zal u rust en verlichting schenken. Neemt mijn juk op uw schouders en leert van Mij: Ik ben zachtmoedig en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen, want mijn juk is zacht en mijn last is licht.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (8, 22-25)

Op een van die dagen stapte Jezus in een boot, samen met zijn leerlingen, en zei tegen hen: “Laten we naar de overkant van het meer gaan,” en ze voeren het meer op. Onderweg viel hij in slaap. Er kwam een wervelstorm opzetten, zodat de boot water maakte en dreigde te zinken. Ze maakten hem wakker en riepen: “Meester, Meester, we vergaan!” Hij stond op en sprak de wind en de golven bestraffend toe. Daarop ging de wind liggen en kwam het water tot rust. Hij vroeg hen: “Waar is jullie geloof?” De leerlingen waren geschrokken en zeiden vol verbazing tegen elkaar: “Wie is hij toch, dat zelfs de wind en het water zijn bevelen gehoorzamen?”

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (23, 33.39-43)

Toen de soldaten op de plaats kwamen die Schedel heet sloegen zij Jezus daar aan het kruis, en zo ook de misdadigers, de één rechts, de ander links. Eén van de misdadigers die daar hingen hoonde Hem: Zijt Gij niet de Messias? Red dan U zelf en ons. Maar de ander strafte hem af en zei: Heb zelfs jij geen vrees voor God terwijl je toch hetzelfde vonnis ondergaat? En wij ondergaan dat vonnis terecht, want wij krijgen wat we door onze daden verdiend hebben, maar Hij heeft niets verkeerd gedaan. Daarop zei hij: Jezus, denk aan mij wanneer Gij in uw koninkrijk gekomen zijt. En Jezus sprak tot hem: Voorwaar, Ik zeg u: vandaag nog zult ge met Mij zijn in het paradijs.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (6, 37-40)

In die tijd richtte Jezus het woord tot de menigte en zei: Al wat de Vader Mij geeft, zal tot Mij komen, en wie tot Mij komt, zal Ik niet buitenwerpen. Ik ben immers uit de hemel neergedaald, niet om mijn eigen wil te doen maar de wil van Hem die Mij gezonden heeft; en dit is de wil van Hem die Mij gezonden heeft, dat Ik niets van wat Hij Mij gegeven heeft verloren laat gaan, maar het doe opstaan op de laatste dag. Dit is de wil van mijn Vader, dat ieder die de Zoon ziet en in Hem gelooft, eeuwig leven bezit; en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (11, 17-27)

Bij zijn aankomst te Bethanië bevond Jezus dat Lazarus al vier dagen in het graf lag. Bethanië nu was dicht bij Jeruzalem, op een afstand van ongeveer vijftien stadiën. Vele Joden waren dan ook naar Marta en Maria gekomen om hen te troosten over het verlies van hun broer. Zodra Marta hoorde dat Jezus op komst was, ging zij Hem tegemoet; Maria echter bleef thuis. Marta zei tot Jezus: Heer, als Gij hier waart geweest zou mijn broer niet gestorven zijn. Maar zelfs nu weet ik dat wat Gij ook aan God vraagt, God het U zal geven. Jezus zei tot haar: Uw broer zal verrijzen. Marta antwoordde: Ik weet dat hij zal verrijzen bij de verrijzenis op de laatste dag. Jezus zei haar: Ik ben de verrijzenis en het leven. Wie in Mij gelooft zal leven ook al is hij gestorven, en ieder die leeft in geloof aan Mij, zal in eeuwigheid niet sterven. Geloofst gij dit? Zij zei tot Hem: Ja, Heer, ik geloof vast dat Gij de Messias zijt, de Zoon van God die in de wereld komt.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (12, 23-25)

Jezus sprak: "Het uur is gekomen dat de mensenzoon verheerlijkt wordt. Waarachtig Ik verzeker jullie: als een graankorrel niet in de akkergrond sterft, blijft hij onvruchtbaar. Maar hij moet sterven, alleen dan brengt hij rijke vruchten voort. Wie zich aan zijn leven vastklampt, verliest het; maar wie zijn leven prijsgeeft in deze wereld, zal het behouden voor het eeuwige leven."

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (14, 1-6)

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen: Laat uw hart niet verontrust worden. Gij gelooft in God, gelooft ook in Mij. In het huis van mijn Vader is ruimte voor velen. Ware dit niet zo, dan zou Ik het u hebben gezegd, want Ik ga heen om een plaats voor u te bereiden. En als Ik ben heengegaan en een plaats voor u heb bereid, kom Ik terug om u op te nemen bij Mij, opdat ook gij zult zijn waar Ik ben. Gij weet waar Ik heen ga en ook de weg daarheen is u bekend. Thomas zei tot Hem; Heer, wij weten niet waar Gij heengaat: hoe moeten wij dan de weg kennen? Jezus antwoordde hem: Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand komt tot de Vader tenzij door Mij.

Uit de openbaring van Johannes (14, 13)

In die dagen hoorde ik, Johannes, een stem uit de hemel die zei: Schrijf op: Zalig de doden die in de Heer sterven, van nu af aan. Ja waarlijk, zegt de Geest, laat hen uitrusten van hun moeiten want hun werken vergezellen hen.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (15, 12-17)

Op de avond voor zijn dood zei Jezus tot zijn vrienden: Dit is mijn grootste wens: dat jullie elkaar liefhebben met de liefde die Ik jullie heb gegeven. De grootste liefde die iemand aan zijn vrienden kan laten zien, is wanneer hij zijn leven voor hen over heeft. Jullie zijn mijn vrienden, maar dan vraag Ik je ook dat proberen te doen wat Ik jullie heb voorgeleefd. Voor mij zijn jullie geen knechten, want een knecht weet niet wat zijn meester doet. Jullie zijn mijn vrienden, omdat Ik jullie alles heb verteld wat Ik van mijn Vader heb meegekregen. Jullie hebben Mij niet uitgekozen, maar Ik heb jullie uitgekozen en Ik vraag jullie op weg te gaan en vruchten te dragen die blijvend zijn. Ik stuur jullie het leven in met de boodschap: Heb elkaar lief.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (24, 13-35)

In die tijd waren er twee vrienden van Jezus op weg van Jeruzalem naar Emmaüs. Hun illusie was de bodem ingeslagen. Jezus ' dood had hen ontmoedigd.

Somber, moedeloos en zonder zin liepen ze verder, onder het leven gebukt.

Toen kwam er plotseling een vreemdeling bij hen lopen. Hij zei: Wat treuren jullie toch? Is er dan geen hoop meer?

Eén van de vrienden antwoordde toen: Weet je dan niet dat de dood het einde is van alles? De man op wie wij hadden gebouwd is gestorven.

Och, arme mensen, zei de vreemdeling, straalt er dan geen enkel licht in deze nacht? Zie je dan niet dat dit een nieuw begin is?

En Hij begon uitvoerig verhalen te vertellen.

In het dorp aangekomen ging de vreemdeling met de twee een huis binnen, want het werd al donker.

Daar brak hij het brood met hen. En bij het breken van het brood herkenden zij Hem, hun gestorven vriend Jezus van Nazareth. En vanaf dat moment blijft Hij leven, telkens als mensen verhalen over Hem vertellen en in zijn Naam samenkomen om het brood met elkaar te breken.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (24, 13-35)

Juist op die dag waren er twee van hen op de weg naar een dorp, dat Emmaüs heette en zestig stadiën van Jeruzalem lag. Zij spraken met elkaar over alles wat er was voorgevallen. Terwijl zij zo aan het praten waren en van gedachten wisselden, kwam Jezus zelf op hen toe en liep met hen mee. Maar hun ogen werden verhinderd Hem te herkennen. Hij vroeg hun: Wat is dat voor een gesprek dat gij onderweg met elkaar voert? Met een bedrukt gezicht bleven ze staan. Een van hen, die Kleofas heette, nam het woord en sprak tot Hem: Zijt Gij dan de enige vreemdeling in Jeruzalem, dat Gij niet weet wat daar dezer dagen gebeurd is? Hij vroeg hun: Wat dan? Ze antwoordden Hem: Dat met Jezus de Nazarener, een man die profeet was, machtig in woord en daad in het oog van God en heel het volk; hoe onze hogepriesters en overheidspersonen Hem hebben overgeleverd om Hem ter dood te laten veroordelen en Hem aan het kruis hebben geslagen. En wij leefden in de hoop dat Hij degene zou zijn die Israël ging verlossen! Maar met dit al is het reeds de derde dag sinds die dingen gebeurd zijn. Wel hebben een paar vrouwen uit ons midden ons in de war gebracht; ze waren in de vroege naar het graf geweest, maar hadden zijn lichaam niet gevonden en kwamen zeggen, dat zij ook nog een verschijning van engelen hadden gehad, die verklaarden dat Hij weer leefde. Daarop zijn enkelen van de onzen naar het graf gegaan en bevonden het zoals de vrouwen gezegd hadden, maar Hem zagen ze niet. Nu sprak Hij tot hen: O onverstandigen, die zo traag van hart zijt in het geloof aan alles wat de profeten gezegd hebben! Moest de Messias dat alles niet lijden om in zijn glorie binnen te gaan? Beginnend met Mozes verklaarde Hij hun uit al de profeten wat er in de Schriften op Hem betrekking had. Zo kwamen ze bij het dorp waar ze heen gingen, maar Hij deed alsof Hij verder moest gaan. Zij drongen bij Hem aan: Blijf bij ons, want het wordt al avond en de dag loopt ten einde. Toen ging Hij binnen om bij hen te blijven. Terwijl Hij met hen aanlag nam Hij het brood, sprak de zegen uit, brak het en reikte het hun toe. Nu gingen hun ogen open en zij herkenden Hem, maar Hij verdween uit hun gezicht. Toen zeiden ze tot elkaar: Brandde ons hart niet in ons, zoals Hij onderweg met ons sprak en ons de Schriften ontsloot? Ze stonden onmiddellijk op en keerden naar Jeruzalem terug. Daar vonden ze de elf met de mensen van hun groep bijeen. Deze verklaarden: De Heer is werkelijk verrezen, Hij is aan Simon verschenen. En zij van hun kant vertelden wat er onderweg gebeurd was en hoe Hij door hen herkend werd bij het breken van het brood.

IN MEMORIAM

COLLECTE

GEBEDEN

VOORBEDE

Voorbede 1

Laat ons stil worden in de aanwezigheid van God.
Hij hoort en ziet, Hij weet en verstaat wat leeft in ons.
Hij wekt ten leven wat diep in ons gestorven is.

Voor . . . , weggevallen uit ons midden
maar opgevangen door God.
Dat Hij . . . koestert in zijn hand,
dat Hij hem/haar aan zijn hart drukt
en bewaart in eeuwige vrede

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Voor hen voor wie . . . een deel van hun leven was:
Met name noemen wij . . .
Wij brengen voor God hun pijn en verdriet,
hun ontredde en vragen,
hun ongeloof, maar ook hun geloof.
Dat er mensen om hen heen staan,
nu en telkens wanneer dat nodig is,
die hen tot steun en toeverlaat zijn.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Voor onszelf, die geraakt zijn door dit sterven,
die opgeschrikt uit het leven van alle dag
samengekomen zijn op dit uur.
Dat wij die nog mogen leven,
de kracht vinden het leven mooi te maken
voor anderen en voor onszelf,
de kracht vinden de aarde bewoonbaar te houden
voor onszelf en onze kinderen.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Wij bidden voor wie ziek zijn en geen verzorging hebben,
voor wie er alleen voor staan
en geen schouder hebben om op uit te huilen,
voor wie sterven moeten
zonder iemand die met hen meegaat tot de grens.
Dat wij zorgzame reisgenoten mogen worden
en dat God hen in zijn armen sluit.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Genadige God,
niemand laat Gij verloren lopen.
Zo zijt Gij onze God,
de Levende tot in eeuwigheid. Amen.

Voorbede 2

Laat ons bidden tot God
die ons opricht uit de dood.

Voor . . . die volop in het leven wortelde,
hechtte aan mensen,
verknocht was aan de aarde
en al wat daarop groeit.
Wij hebben deze goede mens moeten loslaten.
Wij bidden
dat Gij hem/haar niet los zult laten,
niet zal laten vallen in chaos en dood,
zijn/haar leven zult bewaren
door de dood heen.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Voor naamloze mensen
die aan de zelfkant van het leven staan,
die zaaien maar niet oogsten;
hun werken levert niets op,
arbeid draagt geen vrucht,
vergeefse moeite.
Dat wij hen niet loslaten.
en wij bidden
dat Gij hen niet los zult laten,
hun naam groot zal maken in onze ogen.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Voor mensen die,
waar ter wereld ook,
in leegte en gemis staan,
omdat zij een dierbare moeten missen:
dat zij niet wanhopen
maar het leven blijven toegedaan,
dat zij mogen ervaren
aan zichzelf en aan mensen om hen heen:
het kan,
leven uit dood,
licht uit duisternis,
uitzicht door je tranen heen.

En wij bidden
dat God hen vasthoudt in het zicht van de dood
en dat hij hen leiden zal
door alle dood heen .

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Alle leven komt uit uw hand, God,
in diepste duisternis
weet Gij licht te scheppen.
Uit de afgrond van de dood
laat Gij nieuw leven ontkiemen.
Bewaar hetgeen Gij geschapen hebt,
geef gehoor aan ons
die Gij geroepen hebt tot leven.
U behoren wij toe,
in leven en sterven. Amen.

Voorbede 3

(jong overledene)
Voor . . . , levenslustig en vitaal als hij / zij was.
Dat hij/zij nu verder mag leven op een plaats waar wij
alleen maar van kunnen dromen.
Dat . . . rust mag vinden en gelukkig mag zijn.
Dat hij/zij vanaf die plaats ons in het oog zal houden
en als een engel terzijde zal staan.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Voor . . . voor wie . . . een deel van hun leven was.
Mogen hun verdriet en hun tranen niet verloren gaan,
maar mogen zij voor elkaar een steun zijn.
Dat zij het leven van . . . in hun hart bewaren
en blijven vertrouwen op de toekomst.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Voor alle mensen die rondom . . . staan,
en die nu verbijsterd en verslagen zijn door zijn/haar dood.
Dat ze mogen blijven geloven in de kracht van het leven
en erop vertrouwen dat het leven sterker is dan de dood.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Voor allen die gestorven zijn, onze familieleden, onze vrienden en bekenden
en allen van wie we ons de namen herinneren.
Dat God hun namen gedenkt
en dat ze niet wegvallen uit zijn en onze aandacht.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

God, U was er voordat wij geboren werden,
U bent er tijdens ons leven,
U bent de toekomst die ons wacht.
Schenk . . . . het leven bij U en aan ons uw nabijheid op onze levensweg.
Amen.

Voorbede 4

(op leeftijd)

Wij bidden voor . . . . , die Gij hebt uitgekozen tot een leven in dienst van anderen
en hem/haar daartoe gaven hebt geschonken.
In alle eenvoud heeft hij/zij de taak hier op aarde vervuld totdat het niet meer ging.
Wij danken U voor . . . . , voor het leven en alles wat hij/zij voor ons allen heeft betekend.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Goede God, wij vragen uw zorg en nabijheid voor . . . . omdat ze . . . . moeten missen.
Geef hen warme en mooie herinneringen als troost.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Goede God, wij vragen uw zorg en nabijheid voor alle mensen
van wie we al eerder afscheid hebben moeten nemen.
We missen ze nog steeds.
Wees goed voor hen, zoals U goed bent voor ons en voor . . . . ,
die we nu aan uw goedheid toevertrouwen.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Bidden we voor hen die . . . . liefdevol verzorgd en verpleegd hebben.
Help hen om hun mooie taak met zorg en geduld te blijven uitoefenen voor allen,
die aan hun zorg worden toevertrouwd.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

Vol vertrouwen bidden wij;
geef dat we het verdriet om zijn/haar gemis kunnen dragen.
Dat we iets van dankbaarheid kunnen voelen,
omdat we . . . . in ons midden mochten hebben.
Laat zijn/haar levensvreugde en zoeken naar het goede ook ons aansteken en inspireren.

Laat ons bidden:
Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.
God, U was er voordat wij geboren werden,
U bent er tijdens ons leven,

U bent de toekomst die ons wacht.
Schenk . . . het leven bij U en aan ons uw nabijheid op onze levensweg.
Amen.

ONZE VADER / WEES GEGROET

(Samen bidden)

Onze Vader, die in de hemel zijt
uw naam worde geheiligd; uw rijk kome;
uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood;
en vergeef ons onze schuld,
zoals ook wij aan anderen hun schuld vergeven;
en leid ons niet in bekoring;
maar verlos ons van het kwade. Amen.

Wees gegroet, Maria,
vol van genade,
de Heer is met U.
Gij zijt de gezegende onder de vrouwen,
en gezegend is Jezus de vrucht van uw schoot.
Heilige Maria, moeder van God,
bid voor ons, zondaars,
nu en in het uur van onze dood. Amen.

A. Heer geef . . . de eeuwige rust
V. en het eeuwige licht verlichte . . .
A. dat . . . moge rusten in vrede.
V. Amen.

AFSLUITING

SLOTGEBED

Gebed 1

God van liefde,
wij vertrouwen op uw belofte,
dat niemand leeft voor zichzelf.
Wij bidden U op de vooravond van het afscheid van .....
laat zijn/haar leven vrucht voortbrengen
voor allen die hier achterblijven.
Geef hen de kracht dit verlies te overwinnen
en te blijven geloven
in de verrijzenis van het lichaam.

Gebed 2

Heer onze God,
wij keren ons tot U,
met ogen die het licht niet altijd zien,
met armen die heel vaak
te kort zijn om te troosten,
met een stem zonder woorden
in ogenblikken van verdriet,
met schouders die het leed
niet altijd kunnen dragen.
Wij bidden en trachten te geloven
dat leven en sterven
veel verder gaan dan ons vermogen.

Gebed 3

God, Heer van het leven, wij leggen het leven van onze dierbare
overledene in Uw beschermende hand.
U kunt dit leven bewaren tot over de dood heen.
Wij geven . . . uit handen en vertrouwen hem/haar aan U toe.
Houd . . . in leven bij U,
zodat hij/zij niet ten onder gaat in duisternis en dood.
Wij danken U voor het goede dat . . . op deze aarde deed.
Laat het niet verloren gaan.
Geef . . . de eeuwige rust en het eeuwige licht verlichte hem/haar,
dat hij/zij mag leven in de vrede van Christus.
Amen.

ZEGENBEDE

Gebed 1

Moge de Heer ons zegenen en behoeden.
Moge de Heer de glans van zijn gelaat
over ons spreiden
en ons genadig zijn.
Gaat nu allen heen in vrede.

Bemoedig elkaar in deze uren.
In de naam van de Vader en de Zoon
en de heilige Geest. Amen.

Gebed 2

Wij hebben ons in deze avondwake verbonden gevoeld met . . .
en met al degenen die hem/haar dierbaar waren.
Het was goed de moeilijke gang van morgen hier voor te bereiden,
er naar toe te leven, woorden te horen waarin het licht doorbreekt,
en verbonden te zijn met de God van leven en dood,
van tijd en eeuwigheid.

Laten we daarom heengaan in vrede,
Want . . . , die we morgen uit handen geven,
leggen we in de handen van de Levende God.
In de naam van de Vader en de Zoon
en de Heilige Geest.
Amen.

Gebed 3

Gaan we nu heen in vrede,
misschien iets beter voorbereid
op het komende afscheid.
Laten we heengaan met vrede in ons hart.
Want . . . die we uit handen gaan geven,
leggen we in handen van de levende God.
Moge Hij ons zegenen;
In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.
Amen.

MEDEDELINGEN